

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۵ آذر ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۳ جادی الثاني ۱۳۴۷

جلسه ۱۱

(مجلس یکساعت و نیم قبل از ظهر برناست آقای دادگر تشکیل گردید)
 (صورت مجلس پنجشنبه هشتم آذر ماه را آقای اورنگ قرائت نمودند)
 غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: آشتیانی - دیوان بیگی - لرستانی - کازروبی
 ضیاء -
 غائبین بی اجازه جلسه قبل

مجموعه کتب خطی

۱۲۹	۱۲۹	کتاب جامع سیم کئی بقلا فوریات از طرف آقای ...
۱۳۰	۱۳۰	کتاب جامع سیم کئی بقلا فوریات از طرف آقای ...
۱۳۱	۱۳۱	کتاب جامع سیم کئی بقلا فوریات از طرف آقای ...
۱۳۲	۱۳۲	کتاب جامع سیم کئی بقلا فوریات از طرف آقای ...
۱۳۳	۱۳۳	کتاب جامع سیم کئی بقلا فوریات از طرف آقای ...

آقایان : میرزا حسنخان وثوق - وهاب زاده - دشتی
 غلامحسین میرزا مسعود - دکتر امیرخان اعلم - اکبر
 میرزا مسعود - آقا زاده سبزواری - موقر - قوام -
 مرآت اسفندیاری - حاج رحیم آقا قزوینی - میرزا ابوالفضل
 میرزا محمد تقی طباطبائی - محمد تقی خان اسعد - آقا شیخ
 محمد جواد - حاج حسین آقا مهدوی - آقا شیخ علی
 مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک -
 حاج آقا رضا رفیع - تیمور نائش
 دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان : طهرانی - عبدالحسین خان دیبا - شریعت زاده
 دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل
 آقایان : شمیرانی - اسدی - ساکینیان
 رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟
 (گفته شد خبر)

رئیس - آقای صالحی
 صالحی - آقایان بنده را افتخار عضویت کمیسیون
 پست و تلگراف داده اند و شاید بعضی از آقایان هم
 عرض کرده بودم که بنده نمائنی از آقای وزیر پست و
 تلگراف کرده بودم اجابت نکردند بلکه عمل بصد کردند
 و بنده میخواهم در کمیسیون خودم را طرف آقای
 وزیر قرار دهم ولی چون مجلس جای اعمال غرض شخصی
 نیست بنده استعفا میدهم و نمیگویم امر بفرمائید دیگر را
 بجای بنده انتخاب فرمائید
 وزیر پست و تلگراف - راجع بسیم کشی خطوط
 جدید بلوچستان لایحه ایست تقدیم میکنم و نظر با اهمیت
 موقع فوریت آنرا تقاضا میکنم
 وزیر مالیه - لایحه ایست راجع به تقاضای اعتبار برای
 مستخدمین بحریه خارجی که استخدام شده اند تقدیم میکنم
 کفیل وزارت امور خارجه - عهد نامه های بین
 دولتن ایران و مصر ، عهد نامه و دادیه ایران و بریکه
 پروتکل منضمه به عهد نامه ایران و افغانستان ، قرارداد
 موقتی ایران و فرانسه ، قرارداد موقتی ایران و بلژیک ، قرارداد
 موقتی ایران و اطریش قرارداد موقتی ایران و چک اسلواکی
 قرار داد سرحدی بین ایران و روسیه را تقدیم میکنم
 (لایحه تقدیمی وزارت پست و تلگراف بشرح ذیل قرائت شد)

بخارج میکنند اگر تلگراف بی سیم دائر نشود ازین میروند
 ما به ؟ چون نمیدانم خواستم آقای وزیر در این باب
 توضیح بدهند که ما بدانیم این بیست و پنج هزار تومان
 اگر خرج شد فردا که تلگراف بی سیم جایش آمد این
 ازین بخزاهد رفت ؟
 وزیر پست و تلگراف - عرض کنم تلگراف بی سیم
 و تلگراف با سیم البته هر کدام در موقع خودش
 طرف احتیاج است ولی این طور ثابت شده است که
 عجالتاً تلگراف بی سیم هنوز نتوانسته است جای
 تلگراف با سیم را بگیرد البته تلگراف بی سیم روز
 بروز تکمیل میشود ولی عجالتاً تلگراف بی سیم مقدور
 نیست دائر شود این است که تقاضا میکنم این را تصویب
 بفرمائید بعد اگر لازم شد برای تلگراف بی سیم لایحه
 بیآوریم می آوریم و تقدیم میکنیم
 آقا سید یعقوب - بنده يك سؤال دارم
 رئیس - مخالفید ؟

آقا سید یعقوب - اینجا ناچارم خواستم از آقای
 وزیر پست و تلگراف سؤال کنم البته آقایان نمایندگان
 مستحضرد که عملیات آقای وزیر پست و تلگراف خیلی
 رضایت بخش بوده است و حقیقتاً مجلس امیدواری دارد
 که کارها همین طور پیش برود ولی خواستم سؤال
 کنم که این بیست و پنج هزار تومان را که
 اعتبار می آورند مخصوص خطوط بلوچستان است
 یا برای ساحل اطراف کرمان و بنداری که در طرف کرمان
 است هم هست ؟ چون از آنجا تلگرافاتی که سابق میآمد
 همه بحزف لائینی بود که آقایان اطلاع دارند بکوقت هم
 آقای روحی در این باب فریاد زده است که نسبت به سیرجان
 و آنجا ها تلگراف دایر نشده است در بودجه هم يك
 اعتباری گذشت برای تلگراف خطوط سیرجان و آنجاها
 خواستم بدانم این بیست و پنج هزار تومان مخصوص
 خطوط تلگراف بلوچستان است یا برای خطوط کرمان
 هم این بیست و پنج هزار تومان مصرف میشود ؟ اگر کم
 است و کیک که نمیتواند پیشنهاد خرج بکند ولی بنده

عقیده ام این است حالا که آقای وزیر پست و تلگراف
 میخواهند این پیشنهاد را بکنند برای کلیه نقاط کرمان
 که محتاج است به تلگراف پیشنهاد بکنند و مجلس هم که
 در حقیقت کمال موافقت را دارد بلکه از خطوط لائینی
 که هنوز هم از آنجا تلگراف میکنند راحت بشویم و بیش
 از این گرفتار خطوط لائینی نباشیم

وزیر پست و تلگراف - اعتباری که از طرف مجلس شورای ملی
 داده شده است برای مدت هفت سال است همانطور که
 آقا فرمودند باید در هر سال معادل پنجاه هزار تومان
 سیم کشی بشود آنچه مربوط بسال گذشته بود تمام شده
 است حق بیست و پنج هزار تومان هم که برای تعمیر داشتیم
 تمام شده است مقداری هم از اعتبار سدی دو مصرف رسیده
 است این بیست و پنج هزار تومان فقط و فقط برای امتداد
 سیم از دزداب و میر جاوه به بلوچستان است راجع
 بقسمت های دیگر آنچه در نظر آقایان است در کرمان هم
 سیم کشی خواهیم کرد و اگر هم لازم شد باز لواج دیگر
 تقدیم خواهیم کرد

رئیس - رأی میکنیم فوریت ماده واحده آقایانیکه
 تصویب میکنند قیام فرمائید
 (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده واحده مطرح است
 آقای بیات

بیات - موافقم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - رأی میکنیم با ورقه آقایان موافقین ورقه
 سفید خواهند داد . تأمل کنید آقا ماده الحاقیه رسیده
 قرائت شود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه - وزارت پست و تلگراف مکلف است
 که تا هذه السنه تلگرافخانه های جیزفت و رودبار را

تأسیس نماید : روحی
رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم بودجه اینک در دوره سابق گذشته است از نقطه نظر بلوچستان این یک خط مهمی است و پیچیده بنده از ذرات لازم تراست در نظر چشم هم تصویب شده باید تأسیس بشود ولی بنده میگویم با آقای وزیر پست و تلگراف در این مورد مذاکره کردم ایشان گفتند در سال پنجاه هزار تومان اعتبار داریم بنده عرض کردم خوبست حالا که اینطور است این را مقدم بدارید زدا این راه از حیث تجارت و عبور و مرور و از جهات دیگر بیش از سایر جاها مورد اهمیت است و اتصال تلگراف از هم به بلوچستان مهمتر است از ذرات چرا که هم یک شهر بزرگ و یک مرکز مهم تجاری و فلاحتی و صنعتی است و از آن بیشتر استفاده میشود و خوبست توجه بفرمایند همینطور که بنده پیشنهاد کردم آقای آقا سید یعقوب هم مذاکره کردند با این دو محل موافقت کنند که از آن پنجاه هزار تومان اعتبار این دو محل را که الان نه پست دارند نه تلگراف و آنچه در این مدت بنده زحمت کشیدم که این را درست کنم که اینها با حکومت مرکزی از حیث پست و تلگراف مربوط بشوند نتوانم خوبست آقای وزیر پست و تلگراف قبول بکنند تا تعهد بنمایند که این را تا کی میسازند که بنده پیشنهاد را پس میگیرم.

وزیر مالیه - متأسفانه جواب نمیدانم محترم و در این قسمت بنده باید عرض کنم زیرا قضیه قضیه اعتبارات پنجاه هزار تومان که اینجا تصویب شده است برای راههای مهمه مملکتی بوده ولی این پست و تلگراف نومان حساب شده است برای سیمی که از میرجاوه می آید به فهرج و بمپور میرسد این اعتبار برای اینها است راجع باعتباراتی که فرمودید قبلاً داده شده است امروز وزارت پست و تلگراف دارد عمل میکند اینها پیشینی شده است و البته بنده هم تصدیق میکنم خود آقای وزیر پست و تلگراف هم با بنده شرکت دارند در تصدیق نظر

آقای نماینده محترم آقا محمد از این پیشرفتی که در بلوچستان واقع شده است و امروز تمام نقاط مختلف بلوچستان دارای راهورین و جوارب دولتی میشود و باید نامشان با حکومت مرکزی دارای روابط کامل باشند یکی از چیزهایی که بر همه چیز مقدم است ربط کامل از هم تا بمپور است همانطور که لازم است سرحد ذرات و خط مشرقی بلوچستان متصل باشد همانطور هم لازم است که از هم و زمایش به بمپور متصل باشد این دو تا هیچکدام مانع همدیگر نیستند در این صورت لازم است آن ها را که مقدم هستند پیوسته این لایحه تأمین شوند و آن قسمت های دیگر را از اعتبارات موجوده تأمین میکنم حالا یاد امرسال تأمین میشود با در سال آینده این قسمت را اگر خود آقای نماینده محترم با وزارت پست و تلگراف مذاکره کنند بهتر است باین ملاحظه نمی میکنم با بنده از نقطه نظر مالیه موافقت بکنند و این ماده الحاقیه را مسترد بکنند.

روحی - مسترد میکنم
رئیس - رای میگیریم به ماده واحده آقایان موافقت ورقه سفید و مخالفین ورقه کرد خواهند داد
(الحمد و شماره آراء بعمل آمده نود و نه ورقه سفید تعداد شد)
رئیس - عدوه حاضرین صد و سه ماده واحده بانود و نه رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان

آقایان : افشار - ایلخان - ساکینیان - محمد ولی میرزا علی میرزا - دکتر سنک - سید یعقوب - ایزدی - فرخی - همراز - طباطبائی دیبا - حبیبی - عراقی - امیر دولتشاهی - بنکدار - قرا گزول - نوبخت - امین پور - روحی - نوالقدو - آیه الله زاده شیرازی - مرتضی قلیخان بیات - سید مرتضی وثوق - اعتبار - سید حسین آقایان - هزار چربی - نامائی - شهبانی - شیخ الملک - حاج میرزا حبیب الله امین - میرزا عبدالحمیدخان دیبا - جلالی - حیدری - زوار - حاج سید محمود - دیوان بیکی - ملک آرائی - محمد آخوند - حاج علی اکبر امین - کیا نوری

کنجه - طلوع - کلای - ناصری - قاضی نوری - نجومی - صباح فاطمی - مفتی - احتشامزاده - دکتر عظیم - بزرگنیا - ملک زاده - بوشهری - محمد علی میرزادولتشاهی - مسعودی - طاهری - شهداد - دریانی - عدل - مقدم - انجمنی - لاریجانی - شریعت زاده - کاشانی - مخبر فرهمند - ابراهیم شریفی - فولادوند - ملک مدنی - خطابی - ظفری - کفائی - الفت - مولوی - رهبری - اسدی - مجد ضیائی - فرشی - طباطبائی وکیل - جهانشاهی - مهدوی - اسکندری - افسر - خواجوری - عامری - حکمت - دکتر قلهان - صادقی - فهیمی - مسعود - سید کاظم - ابراهیمی - دبستانی - قنوسی - مؤید احدی - رحیم زاده - طالش خان - علیخان اعظم - حسنعلی میرزا دولتشاهی - بیات ماکو

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به معافیت تدارکات وزارت جنگ از عوارضات گمرکی مطرح است (خبر مزبور بشرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون قوانین مالیه لایحه نمره ۳۹۰۸۳ دولت را راجع بمعافیت تدارکات وزارت جنگ و امنیه از عوارض گمرکی تحت مطالعه و شور قرار داده و ماده واحده ذیل را برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید .

ماده واحده - کلیه اشیائی که برای تدارکات وزارت جنگ و امنیه لازم باشد از تأدیه مالیات راه و حقوق و عوارض گمرکی باستثناء مخارج حمل و نقل از قبیل حملی و مخارج کرمی و غیره معاف خواهد بود این معافیت با اشیائی هم که قبل از تصویب این قانون وارد شده و مالیات و عوارض آن پرداخت نگردیده است شامل خواهد بود.

رئیس - ذیل از اینکه مذاکره شود نظر آقایان را جلب میکنم که در کمیسیون بودجه کلمه و غیره را که در اصل لایحه دولت بود حذف کرده اند و کمیسیون قوانین مالیه ابقا کرده است . آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اولاً با مطرح کردن این لایحه در کمیسیون قوانین مالیه و رابرت دادنش از طرف این کمیسیون آرزو هم عرض کردم مخالفم . چرا ؟ برای اینکه در کمیسیون بودجه برای اجرای بودجه بیست و

هفت ماده گذشت که ماده یازده کمیسیون بودجه راجع به معافیت بود و این لایحه راجع باصلاح ماده ۱۵ کمیسیون بودجه بود . مگر مواد اصلاح کمیسیون بودجه باید برود بکمیسیون قوانین مالیه ؟ اگر ما این را بکمیسیون قوانین مالیه برده بودیم اصلاحش را هم آنجا میبردیم نهایت از حیث احتیاطی که آقای رئیس ملاحظه کرده اند فرضاً به کمیسیون قوانین مالیه هم برود کمیسیون قوانین مالیه فقط موافقتش را نباید اظهار بکنند . درست است در اصل نتیجه فرقی نمی کند بنده کاملاً با این موافقم لکن نظامات کمیسیونها و نظامات مجلس را ما نباید هم برنیم بنده عرض کردم این قانونی بود که از کمیسیون بودجه گذشته بود و دولت هم برای اینکه در آن قسمت ماده یازده کبر کرده بود ناچار شد که اصلاح این ماده را از کمیسیون بودجه بخواند کمیسیون بودجه این را اصلاح کرد و تقدیم مجلس کرد . آقای رئیس برای اینکه القاء مالیات است و معافیت است بکمیسیون قوانین مالیه هم رجوع کردند . کمیسیون قوانین مالیه رایش را باید اظهار کند نه اینکه لایحه در کمیسیون قوانین مالیه مطرح شود و نظر کمیسیون بودجه نبع آن باشد بنده در اصل موضوع موافقم لکن این نظر مجلس است و از این نظر مخالفم و خود آقای بیات که در کمیسیون بودجه تشریف داشتند در سابق و غالباً در نظرشان بوده است که ما همیشه متوجه بودیم که کلماتی که مهم است در قانون نباشد مثلاً کلمات : امثال ذلك ، غیر ذلك و غیره و اینها یک کلماتی است که در دست هیئت مجریه که داده می شود چون مهم است ناچار میشود در مقام اجرا تفسیر بکنند آنگاه از حدود خودشان خارج شده اند زیرا تفسیر از وظایف مجلس است پس ما برای اینکه نه قوه مجریه گرفتار این مضیقه ها بشود و هم ما به تکلیف خودمان عمل کرده باشیم عبارات را صریح بنویسیم که اگر دولت را بکوفتی در مقام سؤال و استیضاح بیادرم اگر محاکمات و قضاوت حقیقی باشد افراد آنها نیست چرا ؟ بعلت اینکه میگویند عبارات را مهم نوشته اند باین جهت غالب نمایندگان این را محط نظر قرار داده بودند

که بقدر امکان کلیات مهم را اشتغال نکنند این است که خود آقای وزیر مالیه هم در کمیسیون بودجه تصدیق کردند و موافقت کردند که این کلمه و غیره را برداشتیم اینجا بنده نظر دارم (آقای بیات توجه داشته باشند بر این بنده) که و غیره محتاج نباشد.

مخبر کمیسیون قوانین مالیه (بیات) در قسمت اول که آقای آقا سید یعقوب فرمودند نظر ما اینکه در مجلس قبل آقای رئیس همچو اظهار کردند و همه آقایان موافقت کردند که این راپرت را کمیسیون قوانین مالیه بدهد و چون لوایح کمیسیون قوانین مالیه و لوایح کمیسیون بودجه در شور فرق دارد لوایح کمیسیون قوانین مالیه دو شوری و لوایح کمیسیون بودجه یک شوری است چون مجلس موافقت کرد و این لایحه به کمیسیون قوانین مالیه رفت البته باید کمیسیون قوانین مالیه راپرت خودش را بعرض مجلس برساند و برای اینکه دو شور پیدا نکند باید راپرت از طرف کمیسیون قوانین مالیه باشد که درش بحث بشود و اگر راپرت کمیسیون بودجه باشد یک شوری است و احتیاجی هم به کمیسیون قوانین مالیه ندارد. اگر اصلاح بودجه بود نمیبایستی به کمیسیون قوانین مالیه مراجعه بشود چون از طرف مجلس به کمیسیون قوانین مالیه مراجعه شده البته نظر مجلس دو شوری بود کمیسیون قوانین مالیه بایستی راپرت بدهد و این قضیه البته حکمتش مربوط به مجلس است اگر بخواند بنظر اصلاحی نگاه بکند باید راپرت کمیسیون بودجه را مطرح بکند و یک شوری باشد و رأی بدهند ولی خبر اگر همانطور که مراجعه به کمیسیون قوانین مالیه شده است بخوانند دو شوری باشد بایستی راپرت کمیسیون قوانین مالیه مطرح شود و البته هرطور که مجلس رأی بدهد همه موافقت داریم و تبعیت داریم و بایستی عملی بشود اما در قسمت دوم که آقا سید یعقوب فرمودند باید از چیزهایی که ابهام داشته باشد بریز کرد البته همینطور که میفرمائید قوانین هر چه صریح باشد بهتر است ولی یک چیزهایی هم هست که طرف احتیاج است و نمیتوان از آن صرف نظر کرد مثلاً اینجا

میتوانست با احتیاجی مخارج حمل و نقل از قبیل فلان و فلان. اگر شما بخوانید از قبیل فلانرا امتداد بدهید محتاج میشوید بیست سی قلم را اسم ببرید. برای اینکه اینطور نشود یک (غیره) در ضمن آن گذاشته میشود که در واقع اصلش همان مخارج حمل و نقل است و یک چیزهایی از آن قبیل پیدا میشود آتوقت هر چه که مخارج حمل و نقل آنها را شامل بشود البته میشود و هر چه را شامل نباشد مخارج از این است و کجا میگویم آن ابهامی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند در این ماده نباشد. چون مخارج حمل و نقلش که محرز است و قسمت های دیگرش را هم اگر میخواستیم امتداد بدهیم از قبیل چه وجه خیلی مفصل میشد و شاید یک قلم از دهن خارج میشد و نوشته نمی شد آتوقت بعد اسباب زحمت میشد از این نظر کمیسیون قوانین مالیه متوجه باین قسمت شد و در ضمن موضوع مذاکرات زیادی شد و بالاخره رأی داد که لفظ "و غیره" باشد چون ممکن بود که اسباب زحمت و ضرری در برداشتن این کلمه برای مردم فراهم بشود باین جهت بنا شد که این لفظ نوشته شود و ابهامی هم ندارد.

رئیس - آن قسمتی که مربوط بوظیفه بنده است که تشخیص یک شوری و دو شوری بودن لایحه است مجلس ابراز تصمیم کرد که بکمیسیون قوانین مالیه برود علاوه بر این ماده پنجاه و نه تشخیص میکنند که این قضیه دو شوری است زیرا هیچ یک از آن سه موردی که یک شور بشود در اینجا وارد نیست ماده پنجاه و نه قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده پنجاه و نهم - ترتیبات شور مرتبه اول و دوم در مواد ذیل مجری نخواهد بود - اولاً بودجه دخل و خرج مملکتی. ثانیاً قوانینی که راجع بتقاضای وجوهی برای مخارج مخصوص است. ثالثاً قوانین راجع بمنافع محلی. در این سه فقره یک شور کافی است و مباحثات آن به ترتیب موارد فوری است چنانکه ذکر خواهد شد

رئیس - آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - بنده در این موضوع مخالفت دیگری اید انداشتم انشاء الله امیدوارم یک وقتی. مملکت کارخانجات داشته باشد معادنش استخراج بشود که محتاج باشیم بهیچ عوارض مالیاتی. ولی در اینجا چون بنده نفهمیدم این است که بترتیب سؤال عرض میکنم. اینکه دوک کمرک بگیرد مال خود مملکت است و اگر هم بگیرد مال مملکت است از این جنبش میبزد بوی آن جنبش و این هیچ فرق ندارد بنده که نفهمیدم فرقی چیست مثلاً در قسمت تلگرافات اگر فرطاً پول نگیرد با بگیرد هیچ فرقی ندارد. اما اینجا اگر کمرک گرفته نشود ممکن است اشخاص سرحدی شاید بتوانند بعنوان اسلحه یا مالوزارت جنگ بعضی چیزها وارد کنند و کمرک آن داده نشود ولی عنوان کمرک باقی باشد در عنوان وزارت جنگ لابد تقبیل میشود وقتی که تقبیل شد چیزهایی که برخلاف مقصود و صلاح مملکت میباشد از سرحدات ما نمیتواند وارد بشود بعنوان قاچاق پول هم باز در خزانه مملکت وارد میشود بنده باین ملاحظه مخالفم حالا اگر توضیحی دادم شود ممکن است بنده هم موافقت کنم.

رئیس - آقای ملک مدنی
ملک مدنی - آقای فیروز آبادی مذاکرانی که فرمودند همانطور که خودشان اظهار فرمودند (چیزی از این لایحه نفهمیدم) بحث بر این است که ایشان در این زمینه مطالباتشان کم است. این قضیه معافیت مهمات وزارت جنگ از کمرک در همه جا معمول است در تمام دنیا اینطور است و قشون از کرایه راه آهن و خیلی چیزها معاف است. اگر جناب عالی سابقه ندارید این قضیه بر خلاف جریان عمومی نیست و سابقه در تمام عالم دارد - اما اینکه می فرمائید اگر چنانچه کمرک نگیرند ممکن است مال قاچاق وارد بشود البته این طور نیست کمرک تقبیل خودش را می کند و وقتی که دید مال وزارت جنگ است و رفته معافی صادر می کند این که نگرانی ندارد. بعلاوه بحمد الله

کمرک ما بطوری وضعی است منظم است که هیچ نمیشود مالی بعنوان قاچاق وارد بشود مخصوصاً مهمات جنگی و اسلحه پس نگرانی آقا ابدأ مورد ندارد و استدعا میکنم موافقت بفرمائید.

- رئیس - آقای زوار
- زوار - موافقم
- رئیس - آقای دکتر سنک
- دکتر سنک - موافقم
- رئیس - آقای هزار جریبی
- هزار جریبی - موافقم
- رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده در اصل موضوع عرضی ندارم و موافقم ولی در این قسمت خواستم عرض کنم که مطابق همین موادی که این جا قرائت شد این موضوع از وظایف کمیسیون بودجه است! چرا؟ چون راجع است بدخل و خرج مملکتی و این مطلب هم راجع است بدخل و هم راجع است بخرج از آن طرف لوایحی که می آمد اگر برای وضع یک مالیات یا الغاء یک مالیات باشد باید بروند بکمیسیون قوانین مالیه ولی در این جا نه وضع مالیات است و نه الغاء آن بلکه یک خرجی است از یکطرف هم در قانون معین شده است که از اشیاء وارد یا صادره یک حقی بگیرند این قانون بقوت خودش بقی است نهایتاً حالا مجلس رأی میدهد که یک ادوات معینی از نایبه آن حق قانونی معاف و مستثنی باشند این مطلب مثل این است که یک اعتباری به وزارت جنگ داده بشود برای معافیت از کمرک یک ادواتی و محل این اعتبار هم همان پولی است که باید از کمرک آن اشیاء گرفته شود. پس این هم مربوط بخرج است بدخل یعنی مربوط بهر دو است و جایش هم کمیسیون بودجه است نه قوانین مالیه چون اصل مالیات که ملغی نمیشود بعلاوه در ماده بیستم نظامنامه داخلی تصریح میکنند: (مجلس همیشه میتواند رسیدگی لوایح و طرحهای قانونی را که در ماده ۱۹ و فقره ثانی ماده ۱۸ ذکر شده بکمیسیون مخصوص دیگری رجوع نماید ولی چنین کمیسیون مخصوص

لايحه راپورتی بدهد بدون اینکه بتواند در باب جرح عقیده پیشنهاد نماید. و حال آنکه این خرج است (و هر گاه رأی کمیسیون مزبور با لایحه مساعد باشد باید نتیجه ملاحظات خود را بکمیسیون بودجه اطلاع داده و این کمیسیون در ظرف ده روز عقیده خود را در باب تصویب خرج پیشنهاد کند) بملاوه همان توضیحی هم که آقای رئیس فرمودند راجع بماده پنجاه و نهم میرساند که این لایحه چون راجع بدخل و خرج مملکتی است باید يك شوری بوده و بالاخره بکمیسیون بودجه ارجاع شود. از طرفی هم سابقه در نظام هست که ماده بود برای معافیت ماشینهای فلاحی که پیشنهادی در آن خصوص شده بود. برای معافیت و بکمیسیونهای بودجه-قوانین مالیه و فوائد عامه هر سه رفت. این را هم اگر بخواهیم خیلی درش دقیق بشویم باید مثل آن لایحه بکمیسیونهای - بودجه - قوانین مالیه و نظام بفرستیم. و حال آنکه بنده این طول و عرض را معتقد نیستیم و همانطوری که در اول هم عرض کردم این موضوع معافیت يك موضوعی است اصلا مربوط بدخل و خرج و يك استثنائی است از قاعده و قانون کلی و فقط کمیسیون بودجه باید آن را تصویب کند و راپورت بدهد و بالاخره در مجلس تصویب شود اما راجع بلفظ و غیره که این جا اضافه شده در جواب توضیحی که با آقای آقا سید یعقوب داده شد گفته شد که بعضی چیزهای دیگر هم هست که بابت این معافیت شاملش بشود و اگر در قانون همه را ذکر کنند اسباب تطویل میشود. عرض میکنم که الفاظ و غیره و امثال ذالک و اینها يك چیزهایی است که کسی دار بعد يك لواجیحی بیآورند برای تفسیر این الفاظ این بود که با موافقت آقای وزیر مالیه در کمیسیون گفته شد نظر بتجربیات و موافقی که در دست است لفظ و غیره را حذف نمایند که در آیه اسباب زحمت نباشد و این ادوات از تأدیبه بعضی مخارج از قبیل حملی و حمل و نقل انبار و کرجی و اینها که ذکر شده معاف نباشد و فقط از آن قسمتی که مربوط است به مالیات راه و عوارض گمرکی

مستثنی و معاف باشد و آن سایر مخارج را باید بدهد و برای اینکه اشکالی در لفظ و غیره نباشد این را بنده عقیده دارم حذف بشود
 بیات مخیر کمیسیون قوانین مالیه - این جا آقای فهیمی اظهار فرمودند در مسائلی که راجع بدخل و خرج است کمیسیون قوانین مالیه نباید دخالت بکند در صورتیکه تمام مالیاتهایی که وضع میشود دخالت در دخل و خرج دارد اصلا مالیاتی که وضع میشود در دخل و خرج تاثیر دارد و کم و زیاد می کند و از طرف دیگر آن خرجی که اطلاق بودجه بان میشود آن خرجی است که يك مبلغ معینی باشد برای فلان کار معین. همانطوری که متصل لواجیح می آید این جا و يك مبلغ معینی برایش پیش بینی میشود ولی این لایحه يك مبلغ معینی نیست و عنوان استثناء و معافیت دارد و این هم در ترتیب مالیاتی اثر دارد از این رو بود که در جلسه قبل مجلس آن را بکمیسیون قوانین مالیه مراجعه کرد و از آن طرف هم عرض میکنم بنده اصراری ندارم و البته هر طور که مجلس رأی بدهد که يك شوری باشد یا دو شوری باین کمیسیون برود یا کمیسیون دیگر ما هم موافقت داریم و مطابق هستیم. در خصوص و غیره هم که آقای فهیم الملک فرمودند خودشان فرمودند که از قبیل انبار داری و چیز های دیگر يك مخارجی است که باید داده شود از آن طرف فرمودند باید این نظرها برداشت. آیا این انبار داری و بعضی چیز های دیگری که مربوط بمردم است از تیسه مردم نباید برود؟ البته خیر. اگر لفظ و غیره را برداریم که وزارت جنگ این قبیل مخارج را نخواهد پرداخت و معلوم نیست که کی باید بدهد ولی اگر غیره باقی باشد هیچ اشکالی پیش نمی آید و آنها هم می دهند مردم و آن خرجی که راجع بمعافیت است آن را نمی دهند.
 عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 عراقی - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات
 رئیس - بفرمائید
 عراقی - در اصل موضوع البته کسی مخالفت ندارد.

ولی علت اینکه بنده با کفایت مذاکرات مخالفم این است که يك صحبت هایی این جا شد از طرف آقای مخیر محترم کمیسیون قوانین مالیه و مخیر محترم کمیسیون بودجه و آقای سید یعقوب و هیچکدامشان هم کاملاً آنچه را که باید حل نکنند نکرد. کفایت مذاکرات هم وقتی است که ما بدانیم ترتیب چه شده است. پس بعقیده بنده باید صبر کرد که بعضی موارد نظام نامه که مربوط است بکمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون بودجه مثل ماده ۱۸ درست تشریح شود خواننده بشود وقتی مطلب حل شد آنوقت رأی بدهیم بکفایت مذاکرات با باصل موضوع و البته هر طور اکثریت رأی داد و تفسیر کرد ما هم تابع اکثریت هستیم ولی تا وقتی که مطلب حل نشده مذاکرات نمیشود کافی باشد و ممکن است فردا در يك جلسه دیگر این ترتیب پیش بیاید و باز يك مقداری وقت مجلس را تلف بکنند و بابتی برای تعیین تکلیف حرف زده شود و اینکه آقای میفرمایند البته هر چیزی که در دخل و خرج مملکت تاثیر دارد و مبلغش معین است بکمیسیون بودجه باید برود این خلاف صریح نظام نامه است چون در ماده ۱۸ در فقره دوم می نویسد تمام لواجیح با طرح قانونی که موجب تغییر دخل و خرج نیك بعد است باید بکمیسیون بودجه برود. این جا هیچ نمی گوید که مبلغ معین باشد که آقای مخیر محترم کمیسیون قوانین مالیه میفرمایند باید برود ماده میگوید هر چیزی که در دخل و خرج تاثیر دارد باید بکمیسیون بودجه برود و بملاوه این لایحه هم مربوط بالقاء مالیات نیست و عنوان معافیت يك قسمت از مالیات از يك محل هم نیست بلکه يك استثنائی است در خصوص اشیاء متعلقه بوزارت جنگ که حق گرفت بگیرند از آنها پس این القاء نیست و استثناء است از يك اشیاء معینی و این چون تغییر در دخل و خرج میدهد باید برود بکمیسیون بودجه. از آن طرف حالا هم که رفته است بکمیسیون قوانین مالیه و نظریه هم شده اشکال در يك شوری و دو شوری بودن او است. به اینکه حکماً بکمیسیون بودجه

برود یا بکمیسیون قوانین مالیه برود. عیناً این منظور نیست بلکه باید این را فهمید که اگر مال کمیسیون قوانین مالیه باشد باید قطعاً مطابق نظامنامه دو شوری باشد. اگر مال کمیسیون بودجه باشد باید يك شوری باشد. پس حالا اشکال در يك شوری بودن و در شوری بودن این لایحه است. از طرفی هم چه ماده ۱۸ و چه ماده ۲۰ بعقیده بنده و يك قسمت از آقایان تصریحاً میفرماید که این از مختصات کمیسیون بودجه است
 رئیس - باز بنده خودم را محتاج میدانم باینکه يك توضیحی بدهم چون قضیه اخطار است بخورد بنده عرض میکنم که مسائل بودجه مسائلی است که معیند بسال باشد این مسئله معافیت از عوارض گمرکی بسالها معلق است (نماینندگان صحیح است) بنا بر این این قضیه را خود مجلس هم اینطور قضاوت کرده است و اظهار نظر کرده است که هم دو شوری است و هم باید برود بکمیسیون قوانین مالیه. (عده از نمایندگان صحیح است) حالا رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که موافقت با کفایت مذاکرات قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
 رئیس - تصویب شد رأی میگیریم برود در شوری ثانوی آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (جمع کثیری برخاستند)
 رئیس - تصویب شد. از اداره مطبوعات قانون منعم بودجه ۱۳۰۷ رسیده است ارجاع میشود بکمیسیون محاسبات مجلس برای تذکر عرض شد
 (طرح قانونی از طرف جمعی از آقایان نمایندگان تشریح ذیل قرائت شد)
 مقام محترم مجلس شورای ملی
 نظر باینکه اصلاحات نظامنامه داخلی مجلس منظور نمایندگان ادوار تقنینیه سابق بوده و نظر به اینکه دوره پنجم رأی به تجدید نظر در نظامنامه مزبور داده شد نظر به اینکه اصلاحات لازمه که در دوره پنجم در کمیسیون منظور گردیده کاملاً اصلاحات منظوره را تأمین نموده لذا امضا کنندگان ذیل به قید دو فوریت مواد ذیل را

پیشنهاد و تقاضای تصویب آنرا میبائیم .
 ماده اول - مجلس شورای ملی تصویب میباید که
 تجدید نظر در نظامنامه داخلی بشود .
 ماده دوم - کمیسیون شش نفری از شعب منتخب و
 نظامنامه اصلاح شده در دوره پنجم را تحت نظر گرفته
 و پیشنهاد مجلس همه که مطرح و تصویب گردد .
 باامضای
 عده از آقایان

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - چون بنده باعده از آقایان ؛ باسانی
 روحی - بیات و غیره مشورت کردیم صحبت کردیم که
 مجلس مدتی است رسمی شده است و تشکیل شده است
 و چون لوازمی از طرف دولت هنوز نیامده است که ما
 آن لوازم را حاضر کنیم از طرفی هم کمیسیونهایی دوره
 چهارم و پنجم و ششم بلکه در دوره سوم هم تشکیل شد
 برای تجدید نظر در نظام نامه داخلی و تقابلی که در
 نظام نامه هست . آخر خوب نظامنامه سال بسال هرچه
 که مجلس و عملیات ترقی میکنند نظام نامه و طرز و روش
 کار هم فرق میکند . در هر حال این نظامنامه تجدیدنظری
 را محتاج است . در این خصوص مشورت ما باین شد
 که در دوره پنجم مجلس رای داد به تجدید نظر در این
 نظام نامه و کمیسیون هم برای اینکار تشکیل شد . نمایندگان
 که در دوره پنجم بودند و حالا هم هستند می دانند
 که کمیسیون خاصی تشکیل شد و بک اشخاصی در آنجا
 بودند زحمت هائی کشیدند اصلاحاتی کردند و بالاخره
 راپورت دادند بمجلس . منتهی مجلس وقت نکرد که آن
 را تصویب کند و بیاورد جزو دستور و تمام کند . حالا
 در خارج صحبت کردیم که خوب است نظامنامه داخلی
 مجلس را جزو دستور مجلس قرار بدهیم و شور کنیم در
 اطرافش و تقابلی که دارد و مجالس سابقه هم پی بان برده
 بودند شروع کنیم با غالب نمایندگان صحبت کردیم در خارج
 و موافقت کردند . منتهی اگر در بین لوازم عام المنفعه از طرف دولت
 رسید آن را مقدم میدانیم و مطرح میکنیم و در روزهایی که
 لوازم عام المنفعه در بین نیست نظامنامه خود مجلس را

مقدم میداریم صد صد و پنجاه ماده هم بیشتر نیست که در
 ضمن کار هم لوازم دولت را تصویب کرده باشیم و هم
 نظام نامه را اصلاح کرده باشیم . این بود تصمیم و نظرها
 در خارج هم مشورت کردیم و اغلب آقایان هم پذیرفتند
 حالا بعرض مجلس رساندم . این حاصل عرض واستدعای
 ما بوده است حالا با خود آقایان است ...

رئیس - در باب فوریت صحبت بفرمائید
 آقا سید یعقوب - بلی بلی . اجازه میفرمائید ؟
 رئیس - بفرمائید .
 آقا سید یعقوب - اما در باب فوریت ...
 اعتبار - کسی که مخالف نیست ایشان هم موافقتند .
 آقا سید یعقوب - بسیار خوب
 رئیس - فوریت قسم اول مطرح است . ایشان در خود
 اصل مطلب اظهار نظر کردند لذا برای تذکر عرض کردم
 چون دو قسم فوریت تقاضا شده فوریت قسم اول مطرح
 است آقای باسانی مخالفید با فوریت ؟
 باسانی - بنده موافقم ولی بک اشکالی دارم که باید
 رفع شود مقصود از دو فوریتی که تقاضا شده چیست (آقای
 آقا سید یعقوب طرح را نوشته ما هم امضا کردیم ولی نفهمیدم
 درست که مقصود از دو فوریت چیست . آیا مقصود این
 است که این طرح بخصوص با دو فوریت باشد یا اصلاح
 نظام نامه ؟ ...
 آقا سید یعقوب - خیر . طرح مقصود است
 باسانی - بسیار خوب پس بنده عرضی ندارم و
 موافقت می کنم
 رئیس - آقای محمد ولی میرزا
 محمد ولی میرزا - موافقم
 رئیس - مخالفی نیست ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی گرفته میشود بفروریت اول آقایان موافقین
 قیام فرمایند
 (اکثر برخاستند)
 رئیس - تصویب شد . فوریت قسم ثانی مطرح است

مخالفی نیست ؟
 فیروز آبادی - بنده مخالفم
 رئیس - بفرمائید
 فیروز آبادی - بنده هیچ نمیدانم چه اصلاحی نظامنامه
 لازم دارد یا این دو فوریت ؟ چه فسادى داشت که
 با این دو فوریت میخواهند اصلاحش کنند ؟
 رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - عرض کنم که آقای فیروز آبادی خوب
 است خودشان در دوره ششم در مجلس شریف داشتند
 و با این حال می پرسند که نظامنامه چه اصلاحی لازم
 دارد ؟ و حال آنکه باید از نواقص نظامنامه مطلع
 و مستحضرباشند - بکی از بزرگترین نواقصی که نظامنامه ما دارد
 این است که هر وقت زنگ جلسه زده میشود بایستی
 یکساعت آقای رئیس و آقایان نمایندگان بیایند این جا
 منتظر شوند تا آقایان نمایندگان که در اطاق تنفس هستند
 بیایند به مجلس و با این ترتیب مدتی وقت مجلس تضييع
 میشود و متأسفانه در نظامنامه داخلی راهی برای جلوگیری
 از این ترتیب نیست و همینطور هزاران نواقص دیگری
 در نظامنامه هست که باید اصلاح شود و باید يك کمیسیون
 معین شود که مطالعه و مراجعه کند و تجدید نظر کند
 در نظامنامه هر يك از مواد که محتاج به اصلاحات باشد
 اصلاح میکنند و هر کدام که اصلاح لازم نداشته باشد
 عیناً نقل میکنند و می آورند به مجلس

رئیس - موافقین با فوریت ثانی قیام فرمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . مذاکرات در کمیته است .
 آقای زوار موافقت ؟
 زوار - مخالفم .
 رئیس - بفرمائید .
 زوار - عرض کنم که محسوس است البته نظامنامه
 داخلی مجلس شورای ملی باید اصلاح شود و بنده کاملاً
 با اصلاح موافق هستم ولی با انتخاب کمیسیون از شعب
 مخالفم و نظر عموم آقایان نمایندگان را جلب میکنم که

این موضوع اصلاح نظامنامه داخلی است و نمیشود اختیار
 داده بشه نفر که بروند آنجا این مسئله را طرح کنند و
 بیاورند بنده تصور میکنم باید این طرحی که پیشنهاد
 شده است بیاورند به مجلس و رای خود مجلس را حکم
 قرار دهند . و هیچ لزومی ندارد که در کمیسیون راپورت
 تهیه شود و بیاید به مجلس .

رئیس - آقای باسانی
 باسانی - آقای زوار مخالفتشان راجع به این بود که
 کمیسیون لزوم ندارد یا شش نفر کم است یا اصلاح لزوم
 به کمیسیون ؟
 زوار - خیر عرض کردم بیاید به مجلس
 باسانی - گویا درست توجه نفرمودید مقصود این است
 که کمیسیونی از شعب انتخاب شود و آن کمیسیون در
 نظامنامه مطالعه کند و راپورتنی تهیه کند و آن راپورت
 بیاید به مجلس و مطرح شود و این بود که کمیسیون
 شش نفر هم برود و نظامنامه را اصلاح کند مقصود این
 بود که کمیسیون شش نفری که انتخاب میشود نظامنامه
 را مطالعه کند و راپورتش را بدهد بمجلس و این روزها
 که کاری نداریم نظامنامه را در مجلس اصلاح کنیم
 بلکه موفق شویم در این دوره این نظامنامه را اصلاح
 کنیم
 رئیس - آقای افشار
 افشار - عرضی که بنده خواستم عرض کنم آقای
 باسانی فرمودند و آقای زوار هم متقاعد شدند
 زوار - صحیح است
 رئیس - آقای روحی
 روحی - بنده فقط بک تذکری داشتم و آن این بود
 که خواستم سؤال کنم که عضویت این کمیسیون منافی
 عضویت با سایر کمیسیون ها هست یا نیست ؟
 بعضی از نمایندگان - منافی نیست این کمیسیون
 خاص است
 رئیس - آقای شریعزاده

تجدید نظر در نظامنامه داخلی بشود
 رئیس - آقای یاسائی
 یاسائی - عرض کنم که اگر ما بخواهیم بترتیب معمولی و مطابق همین ترتیب فعلی نظامنامه را اصلاح نکنیم ششماه بیشتر وقت لازم دارد زیرا صد دستور پنجاه ماده است و باید دوشور بشود و خیلی طول میکشد یک اصلاحاتی در دوسه دوره مجلس در کمیسیونها شده است و بنده نظر این است که در این ماده قید شود که با یک شوز در مجلس تصویب شود یعنی کمیسیون که رأی داد بنیاید در مجلس یک شوز بشود و تصویب شود و اگر دو شوری بشود مقصود آقایان عملی نمیشود و این میباشد و لواط دولت هم نمیآید و وقت مجلس را اشغال خواهد کرد
 رئیس - آقای افشار
 افشار - بنده با این نظر آقای یاسائی موافق و تصور میکنم بعد از آنکه کمیسیون راپورت خودش را حاضر نکند و به مجلس فرستاد آنوقت تقاضای یک فوریت بشود بهتر است
 رئیس - آقای احتشام زاده
 احتشام زاده - موافقم
 رئیس - آقای شریعت زاده
 شریعت زاده - موافقم
 آقای سید یعقوب - بنده با فرمایش آقای یاسائی مخالف با ماده موافقم
 رئیس - آقای روحی
 روحی - بنده با نظر آقای یاسائی کاملاً موافقم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند سهم ایشان میشود
 بفرمائید
 آقا سید یعقوب - عرض کنم که آقای یاسائی توجه بفرمائید قوانین یک شوری غیر از این قانون است که اساس عملیات قوانین باید بر روی آن باشد خود حضرتعالی در مجلس تشریف داشتید و ملاحظه فرموده اید که بنده همیشه با مواج فوری مخالفت میکردم و میگفتم که هنوز در آلمان لواطچشان سه شوری است و سه مرتبه شوز میکنند

چرا؟ برای اینکه هر چیزی که بیشتر در تحت شور و مذاکره می آید بهتر میشود. روز بروز احتیاجات ما بیشتر میشود نظریات تغییر میکند ما میخواهیم نظامنامه برای مجلس بنویسیم شما چه عجله دارید که یک ماهه تمام شود! شما ملاحظه بفرمائید این نظامنامه را در دوره دوم نوشته اند و در پنج دوره مجلس طول کشید و حالا ما میخواهیم تجدید نظر کنیم و یک نظامنامه نوشته شود که چندین دوره باز مورد استفاده مجلس باشد اگر بنیائیم یک شوری کنیم ملاحظه بفرمائید که در یک شوز آن نظریات تأمین نمیشود این نظر در دوره چهارم در مجلس پیدا شد و یک رأی در کمیسیون دوره پنجم نپه شد فعلاً باید با کمال دقت آنرا ملاحظه کنیم و یک نظامنامه برای پنج دوره شش دوره بنویسیم که در هر دوره مجلس محتاج به تجدید نظر نباشد این کار خیلی اهمیت دارد و حقیقه مثل یک قانون اساسی است که ما باید بنویسیم این است که من مخالفم با یک شوری بودنش و عقیده دارم دو شوری بشود برود در کمیسیون و برگردد خبرش هم این جا دفاع کند و نظریاتی را که ما داریم پیشنهاد کنیم و برود در کمیسیون و هر قسمتی که محتاج به تکرار نظر کردن است تکرار نظر بشود و حقیقه این نواقصی که نظامنامه دارد رفع کنیم که بلکه بتوانیم با اندازه خودمان خدمتی به نظامنامه کرده باشیم
 رئیس - آقای روحی
 روحی - عرض کنم این که قانون اساسی میگوید مشروطیت تعطیل بردار نیست مقصود از این اصل این است که اگر در قوانین تقویه حاصل شود و اشکالی موجود شود مجلس باشد و اصلاح کند و حالا هم اهمیت ندارد هر قانونی که وضع میشود اگر در عمل دیدیم اشکال دارد می آوریم و اصلاح میکنیم چنانچه ملاحظه میفرمائید قوانین وزارت عدلیه هر روزه اگر اشکالی دارد می آورند و رفع میکنند و همینطور سایر قوانین و غیر ذلك اگر اشکالی داشته باشد دولت می آورد این جا و اصلاح می کند مجلس که باشد هیچ جای تکراری نیست مجلس

هم که نباشد نظامنامه لازم نیست ما نظامنامه را برای مجلس میخواهیم بنویسیم. بعلاوه برای این نظامنامه چنانچه آقای آقا سید یعقوب مستحضرند از دوره چهارم يك اشخاص مطلقاً در کمیسیونهای مختلفه اظهار نظر کردند و آنچه باسقی اصلاح شود نظریات خود را راپورت دادند و فعلاً این کمیسیون هم نظریات سابقه را مطالعه میکند و اگر بخواهیم این را دوشوری قرار دهیم ششماه وقت می خواهد بگذارد این يك شوری بشود و در عمل اگر دیدیم اشکال دارد مجلس هست و اصلاح میکند و اگر این مسئله دو شوری بشود جز اینکه مدتی وقت مجلس را بگیرد و به نظامنامه نسیم نتیجه ندارد و این را هم عرض میکنم که این نظامنامه ترجمه از فرانسه است و آن نظامنامه مال چهل سال پیش از این است و تأیحال آنها چندین مرتبه نظامنامهشان را عوض کرده اند ولی ما همین نظامنامه را داریم عمل میکنیم و خوب است موافقت کنید که یک شوری باشد و اگر بعد نظری پیدا شد در مجلس اصلاح میکنیم
 رئیس - دیگر کسی اجازه نخواسته است
 بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 رئیس - رأی گرفته میشود به ماده اول آقایان موافقین قیام فرمائید
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده دوم مطرح است
 (مضمون ذیل خوانده شد)
 ماده دوم - کمیسیون شش نفری از شعب منتخب و نظامنامه اصلاح شده در دوره پنجم را تحت نظر گرفته و پیشنهاد مجلس نموده که مطرح و تصویب گردد
 رئیس - آقای افشار
 افشار - موافقم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - موافقم
 رئیس - آقای شریعت زاده
 شریعت زاده - موافقم

روزنامه همبستگی، آقای عدلی را در این باره مطلع کردیم و از او خواهش کردیم که در این باره نظر خود را اعلام کند. آقای عدلی در این باره گفت: «مواقف فقط عرضی که دارم راجع به عده اعضای کمیسیون است اولاً آن نکته که آقای باستانی تذکر دادند بنده عقیدت دارم این است که در این عده باید فکری شود که وقتی مجلس آمد يك خور بشود عرض دوم بنده راجع به دو استند بنظر بنده این کمیسیون از مهمترين کمیسیونهاي اين مجلس تشکيل ميشود و شکی ندارد که عده اين کمیسیون و تشکيل آن بايد در يك کمیسیون عضویت نماند تا چون عضویت نماند زیاد جاري نميگردد اما از هر شعبه دو نفر انتخاب شوند البته در شعب هم درست وقت خواهند کرد که اشخاصی که بصورت کامل دارند وقتشان هم کفایت کند انتخاب شوند دوازده نفر بشینند و تجدید نظر بنمایند آن نظر سابق را هم بگذارند و این نظامنامه را هم بگذارند و مطالبه کنند این نظر بنده است حالا دیگر نظر آقایان چه باشد؟ و پیشنهاد هم کرده ام.

رئیس - آقای افشار

افشار - آقای عدلی فرمودند نظر ایشان سریع است ولی با این نظری که فرمودم قضیه را به تعویق میاندازد این قضیه ارجاع میشود به کمیسیون و تصدیق میفرمایند که هر قدر عده اعضاء يك کمیسیون کمتر باشد کار سریعتر ميشود و عقیده بنده این است که ایشان هم موافقت فرمایند که عده اعضاء کمیسیون همان شش نفر باشد.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم بنده در این باره هیچ اعتراضی ندارم بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است و بنده هم موافقم.

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از هر شعبه سه نفر انتخاب شود (خنده نمایندگان)

فیروز آبادی - پس میگیرم عده اعضاء کمیسیون

پیشنهاد آقای عدلی در این باره که در این باره نظر خود را اعلام کند. آقای عدلی در این باره گفت: «مواقف فقط عرضی که دارم راجع به عده اعضای کمیسیون است اولاً آن نکته که آقای باستانی تذکر دادند بنده عقیدت دارم این است که در این عده باید فکری شود که وقتی مجلس آمد يك خور بشود عرض دوم بنده راجع به دو استند بنظر بنده این کمیسیون از مهمترين کمیسیونهاي اين مجلس تشکيل ميشود و شکی ندارد که عده اين کمیسیون و تشکيل آن بايد در يك کمیسیون عضویت نماند تا چون عضویت نماند زیاد جاري نميگردد اما از هر شعبه دو نفر انتخاب شوند البته در شعب هم درست وقت خواهند کرد که اشخاصی که بصورت کامل دارند وقتشان هم کفایت کند انتخاب شوند دوازده نفر بشینند و تجدید نظر بنمایند آن نظر سابق را هم بگذارند و این نظامنامه را هم بگذارند و مطالبه کنند این نظر بنده است حالا دیگر نظر آقایان چه باشد؟ و پیشنهاد هم کرده ام.

رئیس - آقای افشار

افشار - آقای عدلی فرمودند نظر ایشان سریع است ولی با این نظری که فرمودم قضیه را به تعویق میاندازد این قضیه ارجاع میشود به کمیسیون و تصدیق میفرمایند که هر قدر عده اعضاء يك کمیسیون کمتر باشد کار سریعتر ميشود و عقیده بنده این است که ایشان هم موافقت فرمایند که عده اعضاء کمیسیون همان شش نفر باشد.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم بنده در این باره هیچ اعتراضی ندارم بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است و بنده هم موافقم.

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از هر شعبه سه نفر انتخاب شود (خنده نمایندگان)

فیروز آبادی - پس میگیرم عده اعضاء کمیسیون

احترام زاده - آقایان نمایندگان مجاز فرمودند که دو سه دوره است که ضرورت اصلاح نظامنامه مجلس معلوم نشده است و تمام آقایان نمایندگان معتقدند که باید نظامنامه مجلس اصلاح شود و تأسیساتی که این کار يك کار فوری است و احتیاج بوده است که دو سه دوره تاکنون بموقع اجرا گذارده نشده است و این کار خاتمه پیدا نکرده است و الان عده اول دوره هستیم است آقایان احساس میکنند که این کار باید بشود و نظامنامه اصلاح شود پس بنده خیال میکنم که طوری باید عمل کنیم که واقعاً اصلاح شود و اگر میخواهیم این قضیه دو سه روزی باشد باید تصدیق بفرمایید که صد و پنجاه ماده اگر دو مرتبه در مجلس شور بشود و مباحثه شود يك وقت خیلی زیادی میخواهد و بنده گمان میکنم به نتیجه برسیم برای خاطر اینکه هر يك از مواد دو مرتبه باید درش صحبت شود و پیشنهاد شود و مذاکره شود این است که بنده تصور میکنم خوب است آقایان موافقت فرمایند این لایحه يك شوری باشد منتهی سعی فرمایند که اشخاصی را که انتخاب میکنند اشخاص مصلحتی باشند و حالا هم که قرار شد دوازده نفر باشد این آقایان مطالعه میکنند و با مطالعاتی هم که در ادوار سابق شده است بنده گمان میکنم قضیه حلاجی بنده به مجلس خواهد آمد این است که بنده تقاضا میکنم يك شور بشود که بالاخر موافق شویم به اصلاح

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بنده گمان میکنم آقایان هم تجربه دارند قضایای را که ما يك شوری از مجلس گذرانیم بعد از آنکه از مجلس گذشت و تمام شده تصور شد يك قضایای در عمل پیش آمد که اظهار تکراری کردند و يك واقعه پیدا شد که در عمل دچار محذور شدند و حالا ما میخواهیم نظامنامه مجلس را اصلاح کنیم گمان میکنم خوب باشد که يك شوری بکنیم و باز تقاضا آرا برای مجلس بعد بگذاریم و بعقیده بنده صلاح نیست این

کار را بکنیم و همانطور که آقای احتشام زاده فرمودند يك سوابق تهیه شده است و آن سوابق را بعضی آقایان آشنا هستند و آن سوابق در نظر ما هست و بهتر است که دو شوری بشود و دو مرتبه برود به کمیسیون و بناید به مجلس که از روی دقت تصویب شود

رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای احتشام زاده آقایان موافقت قیام فرمایند.

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای روحی هم طلباً رد شده است. رای گرفته میشود به ماده دوم با اصلاحی که بر حسب پیشنهاد آقای عدلی قابل توجه شد. موافقت قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات است بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد

روحی - بنده مخالف هستم آقای

رئیس - آقای عباسپورزا

عباسپورزا - اینجا آقای روحی در ضمن مذاکره فرمودند که هر کس در دو کمیسیون عضویت داشته باشد میتواند در این کمیسیون هم عضویت داشته باشد و این مخالف نظامنامه است اشخاصی که در دو کمیسیون هستند نمیتوانند در این کمیسیون انتخاب شوند

بعضی از نمایندگان - کمیسیون خاص است

عباسپورزا - در خاصی هم باشد نمیتوانند ملاحظه فرمایند به نظامنامه که میشود

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده هم مخالف هستم

رئیس - آقای احتشامزاده

احتشامزاده - اگر به نظامنامه مراجعه فرمایید ملاحظه خواهید فرمود که اشخاصی که در دو کمیسیون عضویت دارند در هر کمیسیون خاصی میتواند انتخاب شوند و چون این کمیسیون هم کمیسیون خاصی است مانعی ندارد و صریح هم دارد و يك مورد هم در دوره گذشته در موقع انتخاب

قانون

بیست و پنج هزار تومان اعتبار برای سیم کشی خطوط تلگرافی

جدید بلوچستان

مصوب ۱۵ آذرماه یک هزار و سیصد و هفت شمس

ماده واحده - بوزارت مالیه نامبلغ بیست و پنج هزار تومان از عایدات جاری عمومی ۱۳۰۷ اعتبار داده میشود که توسط وزارت پست و تلگراف برای سیم کشی خطوط تلگرافی جدید بلوچستان مصرف شود - وزارت مالیه مجاز است مبلغ این اعتبار را بابت صرفه جوئی های بودجه ۱۳۰۷ ملذکتی و مازاد عایدات همان سال محسوب دارد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه پانزدهم آذر ماه یک هزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی دادگر

تصمیم

به تجدید نظر در نظامنامه داخلی و انتخاب کمیسیون دوازده نفری برای این منظور

مصوب ۱۵ آذرماه یک هزار و سیصد و هفت شمس

ماده اول - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که تجدید نظر در نظامنامه داخلی بشود

ماده دوم - کمیسیون دوازده نفری از شعب منتخب و نظامنامه اصلاح شده در دوره پنجم را تحت نظر گرفته و پیشنهاد مجلس نموده که مطرح و تصویب گردد

تصمیم فوق مشتمل بر دو ماده در جلسه پانزدهم آذرماه یک هزار و سیصد و هفت شمس اتخاذ و بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

کمیسیون قانون استخدام کشوری پیدا کرد و مجلس رای داد که در این قبیل کمیسیونها عضویتش مانع از این نیست که در کمیسیونهای دیگر عضویت داشته باشند و نمایندگان که در دو کمیسیون عضویت دارند در این کمیسیون هم میتوانند انتخاب شوند

رئیس - کجا میکنم در این موضوع حق بجانب آقای عباس میرزا است. ماده نظامنامه قرائت میشود.

ماده بیست و هفت نظامنامه بشرح ذیل خوانده شد
ماده بیست و هفتم - هیچیک از نمایندگان نمیتوانند در زمان واحد در بیش از دو کمیسیون که مشغول کارند عضویت داشته باشند مگر در کمیسیون تحقیق انتخابات و کمیسیون محاسبات مجلس که از این قاعده مستثنی است.

رئیس - در کلیات دیگر مخالفتی نیست؟
روحی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

روحی - عرض کنم که بنده با این نظری که آقایان گرفته اند که این لایحه دوشوری باشد اصلا تصور نمیکنم که ما در این دوره موفق به اصلاح نظامنامه بشویم زیرا

که صد و پنجاه ماده است و مذاکره در آن ششماه وقت لازم دارد که سر تا تهش تغییر کند. مگر اطلاع ندارید

در ادوار گذشته اشخاص مطلقا مثل آقایان مشیرالدوله و دکتر مصدق زحمتی کشیدند و این اصلاح را تهیه کردند

حق بنده عقیده داشتم که با قید فوریت آن را پورت بیاورد در مجلس و اصلاح شود و مواه آنرا با رد کنند با

اصلاح کنند ولی قرار شد که کمیسیونی لازم است که آن اصلاح در کمیسیون تحت شور بیاورد ولی حالا که

مجلس در شوری بود پیش را رأی داد بنده استدعا میکنم از این دوازده نفر اعضاء کمیسیون که وقت کنند که کمیسیون زود تشکیل شود و این اصلاحات را تحت نظر بگیرند که ما زودتر موفق شویم که نظامنامه اصلاح شود و يك اساس نوی داشته باشیم. خواهشمندم آقایان این عرض مرا بپذیرند و در موقع عمل رعایت کنند و هفته سه روز در کمیسیون حاضر شوند.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - اساساً آقای روحی مخالفتی نکردند و مخالفتشان فقط يك توصیه بود به کمیسیون و شرحی هم از گذشته ها

گفتند این جا کمان نمیکنم ماهم که آمده ایم غیر از گذشته ها ما داریم عرض نمیکنم گذشته ها چه بوده اند و آینده ها چه هستند

ولی عرض میکنم که آینده ها هم کمتر از گذشته بیستند بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رای گرفته میشود به این طرح پیشنهادی که مشتمل بر دو ماده است با اصلاحی که از طرف آقای عدل

پیشنهاد شد موافقتین قیام فرمائید:

(عده زیادی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد.

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه.
رئیس - از آقایان ممنای میکنم وقتی که بیرون

تشریف بردند دو نفر عضوها را از شعب انتخاب کنند جلسه آتی سه روز سه شنبه بیستم آذر دستور لواجمی که

حاضر میشود و اخیرا رسیده است به امید اینکه آقایان اعضاء کمیسیونهای مربوطه جلسات خودشانرا زودتر

تشکیل دهند و لواجم را برای روز موعود حاضر کنند.

(مجلس يك ربع بعد از ظهر ختم شد)